

รธน. มาตรา ๓๐

พ.ร.บ. ชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๒

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพซึ่งมีพื้นฐานจากการยอมรับสิทธิตามธรรมชาติที่ปัจเจกชนมีความเสมอภาคกันทุกคนตั้งแต่เกิด โดยรับรองความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง ห้ามมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องเพศและสถานะของบุคคล เว้นแต่การเลือกปฏิบัตินั้นเป็นมาตรการเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาค

พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๒ บัญญัติให้หญิงมีสามีให้ใช้ชื่อสกุลของสามี ถ้อยคำว่า “ให้ใช้” มีลักษณะเป็นบทบังคับโดยชัดแจ้ง มีเจตนารมณ์ไม่ประสงค์ให้หญิงมีสามีใช้ชื่อสกุลเดิมของตนต่อไป บทบัญญัตินี้เป็นการลิดรอนสิทธิหญิงมีสามีมิให้ใช้ชื่อสกุลของตนเอง ทำให้ชายและหญิงไม่เสมอภาคกันทางกฎหมายด้วยเหตุความแตกต่างเรื่องเพศและสถานะของบุคคล การใช้ชื่อสกุลเป็นสิทธิเท่าเทียมกันของบุคคลที่จะแสดงเผ่าพันธุ์โดยไม่แยกว่าเป็นสิทธิของชายหรือหญิง อีกทั้งการบังคับให้หญิงใช้ชื่อสกุลของสามีเพียงฝ่ายเดียวโดยใช้สถานการณ์สมรส ด้วยเหตุความแตกต่างทางกายภาพหรือภาระหน้าที่ระหว่างชายและหญิงที่มีผลมาจากความแตกต่างทางเพศและสถานะบุคคล เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

ย่อโดย นางสาวพัลลภา ดาเกลี้ยง
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

นายปฐมพงษ์ คำเขียว
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๕

นางสาวนิชาภา ภูมินายก
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๒

นายมนตรี กนกวารี
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี รักษาการแทน
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตรวจ